Minister
Zdrowia

PLR2.050.48.2026.JW
Warszawa, 10 sierpnia 2026

Pani
Małgorzata Kidawa - Błońska
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

w odpowiedzi na oświadczenie złożone przez Pana Senatora Aleksandra Szweda na 62. posiedzeniu Senatu w dniu 8 lipca 2026 r., w sprawie prac nad projektem opracowania odpłatności 5 zł za leki, Minister Zdrowia uprzejmie prosi o przyjęcie poniższych informacji.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że obecny system refundacji leków oraz wyrobów na zlecenie często zabezpiecza pacjentów w leki przy odpłatności poniżej 5 zł oraz bezpłatnie.

Kwestie związane z refundacją reguluje ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych (Dz.U. z 2026 r. poz. 253, z późn. zm.). Na podstawie przepisów art. 37 ww. ustawy Minister Zdrowia ogłasza co do zasady raz na 3 miesiące, w drodze obwieszczenia wykazy refundowanych leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wyrobów medycznych.

Zgodnie z zapisami ustawy refundacyjnej objęcie refundacją produktu leczniczego w danym wskazaniu bądź zmiana warunków refundacji (w tym zmiana wskazań, w których lek jest refundowany) jest dokonywana w drodze decyzji administracyjnej wydawanej przez Ministra Zdrowia w oparciu o wniosek przedłożony przez podmiot odpowiedzialny (producenta leku, jego przedstawiciela lub importera). Oznacza to, że warunkiem podjęcia działań mających na celu objęcie refundacją leku jest złożenie adekwatnego wniosku o objęcie refundacją.

Dla każdego z leków ustala się kategorię dostępności refundacyjnej:

- dostępny w aptece na receptę,
- stosowany w ramach programu lekowego,
- stosowany w ramach chemioterapii,

a następnie Minister Zdrowia, wydając decyzję o objęciu refundacją, dokonuje kwalifikacji do następujących odpłatności:

telefon: +48 22 250 01 46
adres email: kancelaria@mz.gov.pl
www.gov.pl/zdrowie

ul. Miodowa 15
00-952 Warszawa

- bezpłatnie,
- za odpłatnością ryczałtową,
- za odpłatnością w wysokości 50%,
- za odpłatnością w wysokości 30%,

do wysokości limitu finansowania i za dopłatą w wysokości różnicy między ceną detaliczną a wysokością limitu finansowania.

Zgodnie z obecnym Obwieszczeniem Ministra Zdrowia z dnia 18 czerwca 2026 r. w sprawie wykazu refundowanych leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych na dzień 1 lipca 2026 r. refundacją objęte są:

- leki dostępne w aptece na receptę – 3 972 kody GTIN,
- środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego dostępne w aptece na receptę – 93 kody GTIN,
- wyroby medyczne dostępne w aptece na receptę – 354 kody GTIN,
- leki i środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego dostępne w ramach programu lekowego – 834 kody GTIN,
- leki stosowane w ramach chemioterapii – 503 kody GTIN.

Zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy o refundacji wszystkie leki w kategorii odpłatności „w ramach programu lekowego" oraz „w ramach chemioterapii" są bezpłatne dla pacjenta.

Poniżej przedstawiono liczbę pozycji na wykazie leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych refundowanych w kategorii aptecznej, w odpowiednich zakresach odpłatności pacjenta.

Zakres odpłatności pacjenta	Liczba pozycji na wykazie 83W (od 1 lipca 2026 r.)
≤ 1 zł	212
1,01 zł - 2 zł	108
2,01 zł - 3 zł	165
3,01 zł - 4 zł	731
4,01 zł - 5 zł	294
5,01 zł - 10 zł	1461
10,01 zł - 20 zł	1189
20,01 zł - 50 zł	568
50,01 zł - 100 zł	124
>100 zł	61

Analizując powyższe należy zauważyć, że obecnie 1 510 pozycji na liście refundacyjnej w kategorii aptecznej jest z odpłatnością pacjenta ≤ 5 zł. Jednocześnie 2971 pozycji mieści się w dopłacie pacjenta ≤ 10 zł, a 4160 pozycji w dopłacie na poziomie ≤ 20 zł.

Ustawa z dnia 17 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych oraz

telefon: +48 22 250 01 46
adres email: kancelaria@mz.gov.pl
www.gov.pl/zdrowie

ul. Miodowa 15
00-952 Warszawa

niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1938) wprowadziła nowe rozwiązania mające na celu zwiększenie udziału w rynku produktów leczniczych wytwarzanych przez przemysł farmaceutyczny na terytorium Polski. Wprowadzono szereg przepisów dotyczących zarówno bezpośrednio Bezpieczeństwa Lekowego Polski (BLP), jak i pośrednio wpływających na dostępność leków dla pacjentów. Zaproponowany w ustawie mechanizm BLP, pozwala zwiększyć znaczenie wpływu działalności inwestycyjnej wnioskodawcy w zakresie związanym z ochroną zdrowia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zwłaszcza uwzględniający aspekt produkcji leków na terytorium Rzeczpospolitej Polskiej bądź wykorzystania do produkcji takich leków substancji czynnej wyprodukowanej na terytorium Rzeczpospolitej Polskiej stanowi zachętę do rozwoju produkcji substancji czynnych i leków w kraju. Dodatkowo **wraz z nadaniem statusu „polskiego leku" redukcji ulega poziom odpłatności pacjenta za lek refundowany w aptece o 10%, jeżeli lek jest wytwarzany w Polsce albo do jego wytworzenia wykorzystano substancję czynną wyprodukowaną na terenie Rzeczpospolitej Polskiej albo o 15%, jeżeli lek jest wytwarzany w Polsce z wykorzystaniem substancji czynnej wytwarzanej w Polsce**.

Mając na względzie powyższe obwieszczenie 83W (od 1 lipca 2026 r.) zawiera:

- wykaz G1 - Leki wytwarzane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo takie, do których wytworzenia wykorzystano substancję czynną wytworzoną na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – 739 kodów GTIN,
- wykaz G2 - Leki wytwarzane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z wykorzystaniem substancji czynnej wytwarzanej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – 37 kodów GTIN.

W tym miejscu należy również wspomnieć o szczególnych grupach pacjentów, którym przysługuje bezpłatny dostęp do leków. Na zasadach określonych w art. 43a, art. 43b ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1461, z późn. zm.) bezpłatne leki przysługują pacjentom:

- do ukończenia 18. roku życia,
- po ukończeniu 65. roku życia,
- kobietom w ciąży albo połogu.

Mając na względzie powyższe obwieszczenie 83W (od 1 lipca 2026 r.) zawiera:

- wykaz D1 - Leki przysługujące świadczeniobiorcom poniżej 18. roku życia – 2662 kody GTIN,
- wykaz D2 - Leki przysługujące świadczeniobiorcom powyżej 65. roku życia – 3730 kodów GTIN,
- wykaz E – Leki przysługujące kobietom w ciąży albo połogu – 400 kodów GTIN.

Powołując się na ustawę o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1461, z późn. zm.) warto dodać, że inne różnego rodzaju uprawnienia dodatkowe obniżające odpłatność za leki skierowane są również m. in. do inwalidów wojennych, inwalidów wojskowych, osób represjonowanych, zasłużonych honorowych dawców krwi i przeszczepów, pracowników zakładów produkujących azbest.

Odnosząc się stricte do postulatu „leki za 5 zł" konieczna jest bardziej szczegółowa analiza implikacji takiego rozwiązania.

Obecnie środki na nowe innowacyjne terapie zabezpieczane są poprzez spadek cen wśród leków, którym upływa termin ochrony patentowej lub termin upływu wyłączności rynkowej. Efekt generyzacji, czyli przejęcie udziałów rynkowych przez znacznie tańsze leki konkurencyjnych firm farmaceutycznych wprowadza na dużą skalę oszczędności płatnika na danej terapii. Kończy się wtedy niezależność refundacyjna producenta leku oryginalnego oraz monopolizacja udziału w grupach limitowych i następuje erozja cenowa uregulowana ustawowymi mechanizmami ustawy o refundacji.

Jako przykład poniżej przedstawiono dane o refundacji sorafenibu, dla którego od 1 września 2021 r. objęto refundacją pierwsze leki biopodobne. Podobne zjawisko obserwujemy dla sunitynibu, lenalidomidu czy trastuzumabu. Stała bądź rosnąca populacja pacjentów może korzysta z danego leku jednakże obniżenie limitu finansowania wskazuje na wybór tańszej opcji terapeutycznej.

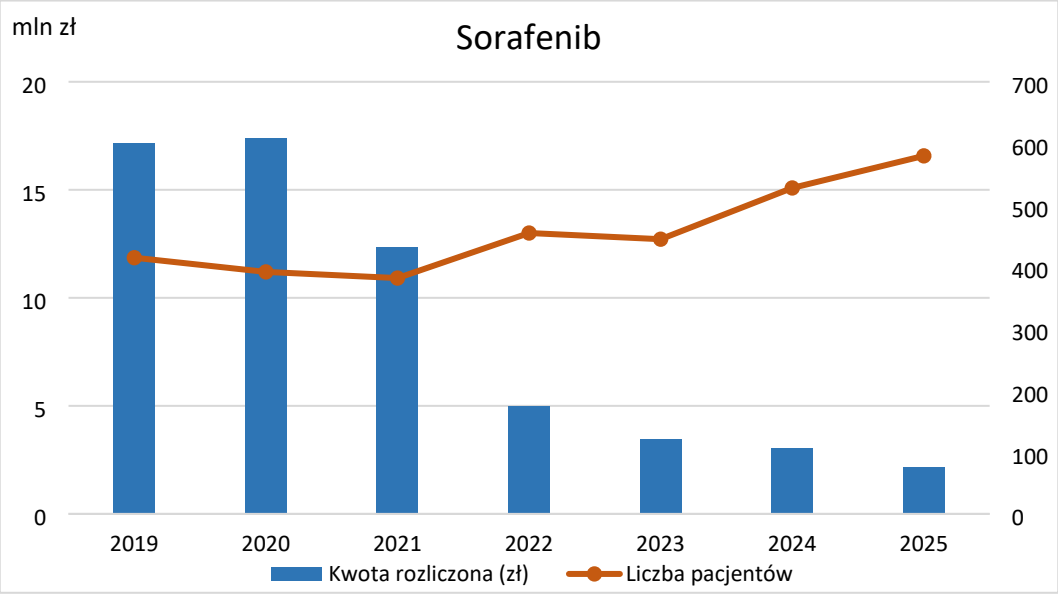

Przedstawiony wyżej efekt nie będzie miał miejsca, jeżeli nie będzie opierał się on na konkurencyjności cenowej, a odpłatność za lek ustalona zostanie na jednym poziomie.

telefon: +48 22 250 01 46
adres email: kancelaria@mz.gov.pl
www.gov.pl/zdrowie

ul. Miodowa 15
00-952 Warszawa

Ustanowienie jednej odpłatności powoduje brak rynkowej konkurencyjności cenowej i nie zachęca pacjentów i preskryptorów do wyboru tańszych leków co wykazano analizując bezpłatne listy S, DZ czy C.

Mając na względzie powyższe Minister Zdrowia informuje, iż prace nad postulatem „leki za 5 zł" są wyłącznie na etapie koncepcyjnym i na chwilę obecną nie zostały podjęte oficjalne decyzje w tym zakresie, ani sporządzone oficjalne dokumenty urzędowe.

Z wyrazami szacunku
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Katarzyna Kacperczyk
Podsekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/

telefon: +48 22 250 01 46
adres email: kancelaria@mz.gov.pl
www.gov.pl/zdrowie

ul. Miodowa 15
00-952 Warszawa